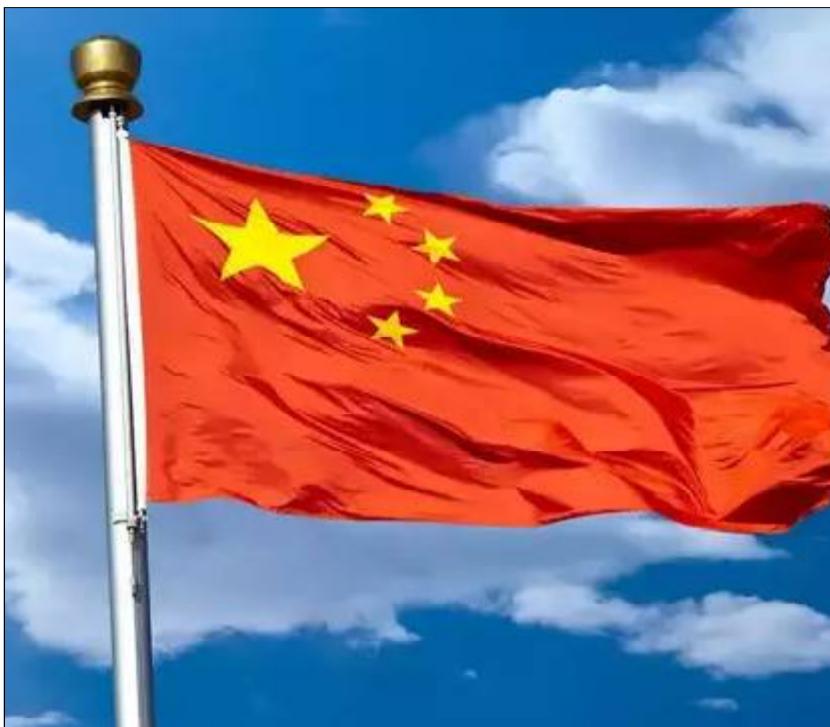

ऐतिहासिक वर्णणावर चीन

माओ ज दंग यांच्या नेतृत्वाखालील क्रांतीने साकारलेल्या चिनी लोक प्रजासत्ताकाने पाऊणशतकी वाटचालीत अनेक बळणे घेतली, साम्यवादाला काळानुरूप लवचीक केले, बाजारपेठ प्रणालीचा स्वीकार करून देशाला विकासाच्या दिशेने नेले आणि आज जगातील दुसरी मोठी अर्थसत्ता बनविली; परंतु याच कालखंडात ते थील एकाधिकारशाहीही बळकट होत गेली. माओ यांच्यापासून सुरु झालेला साम्यवादी चीनचा प्रवास जिनपिंग पर्वत येऊन पोहोचला, त्यालाही आता एक तप लोटले आहे. आपल्या सर्व विरोधकांचे उच्चाटन करून तहह्यात अध्यक्षपदी राहण्याची व्यवस्था करणारे शी जिनपिंग यांच्याकडे आज सर्व सत्तासूत्रे एकवटली असून, चीनला महासत्ता बनविण्याच्या महत्वाकांक्षेने ते झापाटले आहेत. गेल्या अडीच दशकांत चीनने औद्योगिक आणि आर्थिक क्षेत्रात दमदार कामगिरी केली, औद्योगिक विकासापासून नव्या महानगरांच्या निर्मितीपर्यंतची आव्हाने पेलली आणि आशिया-आफ्रिका येथील देशांत गुंतवणूक करून आर्थिक-सामरिक हितसंबंधाची पेरणी केली हे खरे; परंतु यातून विस्तारवादी धोरणामुळे भारतासह अनेक देशांशी संघर्षही वाढत गेला. चीन आणि अमेरिका यांच्यातील स्पर्धाही तीव्र होत गेली; इतकी की आता बीजिंग च्या महत्वाकांक्षेला लगाम घालण्यासाठी वॉशिंगटनला भारत, जपान, ऑस्ट्रेलिया यांच्यासह 'क्वांड'ची उभारणी करावी लागली. अमृत महोत्सवी वाटचालीनंतरचा चीन हा असा शक्तिशाली; परंतु सत्ताकांक्षेने झापाटलेला आहे. पाऊण शतकी वाटचाल साजारी करण्यासाठी जिनपिंग यांनी केलेल्या भाषणातूनही चीनचे हेच रूप समोर आले. आता आपल्याता कोणीही रोखू शकत नाही, हे त्यांनी चिनी कम्युनिस्ट पक्षाच्या सुमारे तीन हजार

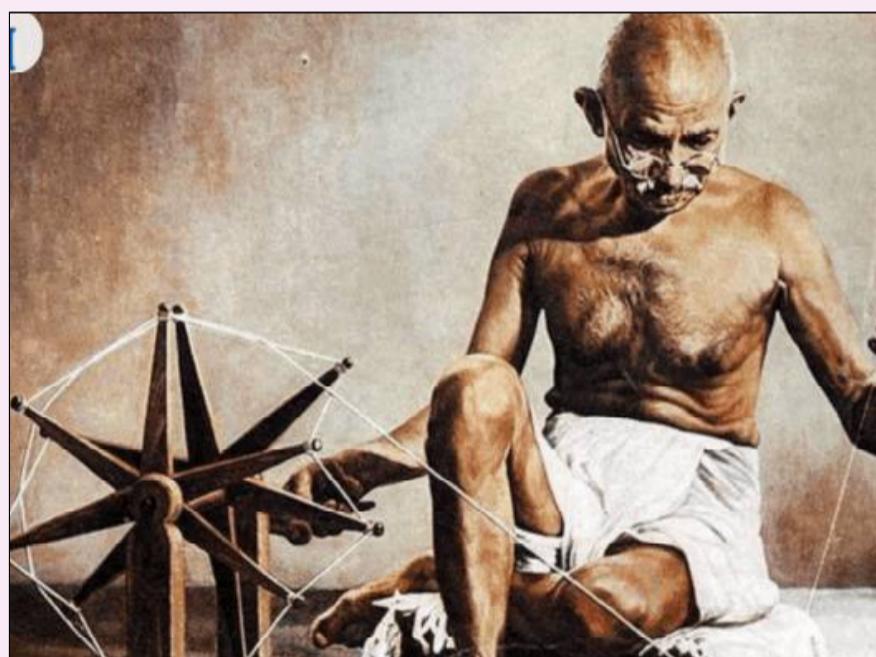
नाही.
 ७५ वर्षांच्या पूर्तीतेचा उत्साह तेथील लोकांमध्ये फारसा दिसत नाही; तो फक्त सरकारी माध्यमांतर्गत जाणवतो आहे. त्यामुळे जिनपिंग यांनीही आर्थिक आव्हानांना स्पर्श न करता भू-राजकीय आणि सामरिक आव्हानांचाच प्रामुख्याने उढ़वेख केले विशेषत: तैवानबरोबरील एकीकरणाचा मुद्दा त्यांनी जोरकसपणे मांडला. तैवान हा आपलाच घटना असल्याचे चीन मानतो. मात्र, चीनची ही भूमिका तैवानने कधीच मान्य केलेली नाही. चीनशी संघर्ष

करीत तैवान आपले स्वतंत्र अस्तित्व टिकवून आहे. त्यासाठी तैवानला अमेरिकेकडून होणारी मदत महत्वाची आहे. तैवान ही एक प्रकारे चीनची दुखरी नस बनली आहे. म्हणूनच जिनिंग यांनी त्याच्या एकीकरणाचा मुद्दा माडला. चिनी आणि तैवानी नागरिकांचे रक्त एकच असून, रक्ताचे हे नाते इतर नात्यांहून अधिक बळकट असत्याचे हे त्यांचे विधान चीनची आजवरची भूमिका अधोरेखित करणारी आहे.

या शतकाच्या सुरुवातीला दान अका दरान वाढत असलेली चिनी अर्थव्यवस्थेला आता पाच टक्क्यांची वाढही अवघड चढण बनली आहे. अर्थव्यवस्थेला गती देण्यासाठीचे प्रयत्न होत असले, तरी अद्याप म्हणावे तसे यश आलेले नाही. विशेषत: तेथील बांधकाम उद्योगात मरगळ आली आहे. अन्य उद्योगांनाही मोठा फटका बसला आहे. देशांतर्गत स्वस्तात उत्पादन करून निर्यात करण्याच्या धोरणाला चीनला मोठे यश आले. मात्र, चीनला आता स्पर्धकही निर्माण झाले असून, निर्यातीवरही विपरीत परिणाम होतो आहे. परिणामी मुश्किल बेरोजगारांच्या फौजा फुगत चालल्या आहेत. एकीकडे ही बेरोजगारी, तर दुसरीकडे अनुभवी आणि कुशल मनुष्यबळाची कमतरता असा विरोधाभासही आहे. दीर्घ काळ 'एक मूळ' धोरण राबविल्याचा फटकाही बसतो आहे. या धोरणात बदल करण्यात आला असला, तरी वाढत्या महागाईमुळे अधिक मुले जन्माला घालण्याच्या मानसिकतेत तेथील तरुण जोडपी नाहीत. पाऊणशतकी वाटचाल केलेल्या साम्यवादी चीनच्या जागतिक महत्वाकांक्षेला धुमारे फुटत असताना तो अशा प्रकारे देशांतर्गत आव्हानानंतीही वेढला आहे. त्यावर मात करून तो पुढील वाटचाल कशी करतो, यावर चीनबोरबर जिनपिंग यांचेही यशापयश अवलंबून असेल.

खाद्य-आत्मनिर्भरतेचा धावा

राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांची आज जयंती आहे. महात्मा गांधी हे भारतातील खादीचे प्रणेते आहेत. खादी व महात्मा गांधी यांचे अतृत नाते आहे. खादी संबंधात सरदार वळभभाई पटेल म्हणाले होते की, 'हिंदुस्थानचे स्वातंत्र्य खादीमध्ये आहे, हिंदुस्थानची सभ्यता व संस्कृती खादीमध्ये आहे, हिंदुस्थानमध्ये ज्यास आपण परमधर्म मानतो, ती अहिंसा खादीमध्ये आहे आणि आपल्यास जे अन्न देतात त्या शेतकरी बांधवांचे कल्याणही खादीमध्ये आहे.' खादी केवळ एक सामान्य वस्त्र नाही, तर एक विचार आहे, स्वदेशीचे प्रतीक आहे, देशाच्या भावविश्वाशी जोडलेला पोषाख आहे. तो पोषाख एक आदर्श चरित्र निर्माण करण्याची प्रेरणा देते. रामायण, महाभारतातही त्याचे उल्लेख आढळतात. खादीचे मूळ नाव 'खद्र'. त्याचा अपभ्रंश होऊन 'खादी' हे नाव रुढ झाले. कापूस, रेशीम किंवा लोकरीपासून विणलेला कोणताही कपडा म्हणजे 'खादी'. या कापडाला असलेल्या थोडक्या खरखरीतपणामुळे त्यास खादी नाव पडले. कापसाची शेती, सूतकताई आणि वीणकाम या तीन गोष्टी ही भारताने जगास दिलेली देणगी आहे. रामायण काळात रेशमी वस्त्र परिधान केले जात असे. महाभारतात सूती वस्त्रांचा उल्लेख आढळतो, जी तमिळनाडू प्रदेशातून खेरेदी केली जात. महाराष्ट्रातील अंजिटा लेण्यात पाचव्या शतकात सूत काततानाचे महिलांचे शिल्पचित्र आहे आणि याचा संदर्भ कौटिल्य अर्थशास्त्रात आढळतो. भारतीय स्वातंत्र्यलङ्घात खादी हे अस्त्र राहिले होते. स्वातंत्र्य आंदोलनात लोकमान्य टिळकांनी जी चतुःसूत्री दिली त्यात 'स्वदेशी' एक सूत्र होते. राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांनी त्याचे महत्त्व ओळखले व खादीला प्रतिष्ठा मिळवून दिली. भारतीय जनतेने विदेशी कपड्यांवर बहिष्कार टाकून पुरुषांनी खादीचे धोतर, पायजमा व महिलांनी खादी साडी परिधान करण्यास प्रारंभ केला होता. सन १९०८मध्ये लंडनमध्ये असताना महात्मा गांधी यांना चरख्याची कल्पना सुचली आणि चरख्याशिवाय स्वराज्यप्राप्ती कठीण आहे, याची त्यांना अनुभूती झाली. १९१७मध्ये गंगाबेन या गुजरातमधील विधवा महिलेशी त्यांचा परिचय झाला. गांधीजींनी तिला चरखा शोधण्याचे आवाहन केले. बीजापूऱ्यांनी गावात त्यावेळी बन्याच परिवारात चरखे होते, परतु, तेथील ग्रामस्थांनी ते अडगळीत ठेवले होते. गंगाबेनने गांधीजींना चरखा आणून दिला. साबरमती आश्रमात सूत कातणे सुरु झाले आणि खादीचा पनर्जन्म झाला. सन १९२०पर्यंत

खादीचे काम या आश्रमापुरते सीमित होते १९२१पासून हळूहळू खादीचा राष्ट्रीय स्तरावर प्रचलित होऊ लागला. १९२३मध्ये काकीनाडा कांग्रेस अधिवेशनात खादी बोर्डाची स्थापना झाली देशभरात कांग्रेस समित्यांच्या वतीने चालणाऱ्या खादीच्या कामाची जबाबदारी या बोर्डाकरून सोपविष्णवात आली. पुढे २३ सप्टेंबर १९२५ रोजी गांधीजींच्या सल्ल्यानुसार अखिल भारतीय कांग्रेसच्या बैठकीत अखिल भारतीय चरख महासंघाची स्थापना झाली आणि खादीच्या प्रगतीला बळ मिळाले. ब्रिटनमधीतील औद्योगिकरीत्या उत्पादित कापडाएवजी, मगांधीजीनी ग्रामीण स्वयंरोजगार व स्वावलंबनासाठी खादीच्या कराईला प्रोत्साहन दिले आणि खात्र हा स्वदेशी चलवळीचा एक अविभाज्य भाग प्रतीक बनला. १९४७मध्ये देशाला स्वातंत्र्य मिळाले. खादीमध्ये अंतर्भूत असलेला स्वदेशी देशभक्तीचा विचार थोडा मागे पडला. एप्रिल १९५७मध्ये केंद्र शासनाच्या सूक्ष्म, लघु व मध्य उद्योग मंत्रालयांतर्गत खादी व ग्रामोद्योग आयोगाची स्थापना झाली व पुढे प्रत्येक राज्यात खादी व ग्रामोद्योग मंडळे कार्यराज्य झाली. गांधीजीनी ग्रामस्वराज्याची कल्पना मांडली होती. खेडे स्वयंपूर्ण होण्यासाठी त्यांनी 'खेड्यांक चला' असे आवाहन केले होते. देशाच्या

स्नानाचा साबण यासारख्या गृहोपयोगी वस्तू व मध्य आदिंचा त्यात समावेश आहे. ब्रॅंड खादी आता बहुराष्ट्रीय कंपनीसारखा एफ. एम. सी.जी ब्रॅंड झाला आहे. २०१६-१७मध्ये खादी आयोगाची विक्री ५२ हजार कोटी रुपये झाली. २०१९-२०२०मध्ये ८८,८८७ कोटी रुपयांची उलाढाल झाली. देशभरात खादीची सुमारे ५२ हजार दुकाने आहेत. खादी उत्पादन आणि विक्रीसाठी रेम्ड, आदित्य बिरला, फॅब इंडिया या बहुराष्ट्रीय कंपन्या त्यात उतरल्या आहेत. रेल्वे प्रवाशाना पुराविण्यात येणारी चादर, उशा व अन्य सामान खादीचे असून, एअर इंडियाने बिझनेस क्लासने प्रवास करणाऱ्यांना खादीचा प्रवास संच देण्यास प्रारंभ केला आहे.

महाराष्ट्राचा विचार केला तर गेल्या वर्षभरात खादीची २४ कोटींची विक्री झाली. स्फूर्ती योजनेअंतर्गत १५ कलस्टर्स तयार झाली असून नऊ हजार ग्रामीण कारगिरांना रोजगार मिळाला आहे. ग्रामोद्योग योजनेत ४०० कारगिरांनी अगरबत्ती व्यवसायास प्रारंभ केला. ही मिशनमध्ये एक हजार मध्यपाळांना १० हजार मध्येपेंच्यांचे वाटप झाले. २००८पासून सुरु झालेल्या पंतप्रधान रोजगार निर्मिती कार्यक्रमातर्गत ४० हजार व्यवसाय युनिट्स सुरु झाली आणि त्यात ३.७५ लाख लोकांना रोजगार मिळाला. विद्यमान स्थितीत देशात खादी आयोगाची उलाडाळ १.५० लाख कोटीपेक्षा जास्त झाली आहे. गांधीजी म्हणाले होते की, खादी वस्त्र नाही तर विचार आहे आणि हा विचार केवळ जिवंत नसून तो समस्त देशवासीयांच्या आचार व व्यवहाराचा एक भाग आता बनू लागला आहे. खादी हे शाश्वत विकासाचे साधन आहे. खादी (KHADI) या शब्दातत्त्व घ (knowledge-ज्ञान), क (Honesty-प्रामाणिकता), - (Alertness- सजगता), ऊ (Discipline- अनुशासन), आणि ख (Integrity- विश्वासाहंता) असा जीवनाकडे बघण्याचा दृष्टिकोन दडलेला आहे. खादी उपयोगात आणणे म्हणजे खादीचा रुमाल, स्नानाचा पंचा, बेडशीट, उशीचे कव्हर, घराचे पडदे, कुर्ती-पायजमा, साडी यापैकी एक व कुटीरोद्योगाच्या माध्यमातून तयार झालेली वस्तू आपल्या घरात कायम वापरणे असा आहे. भारतीयांनी याचे कसोशीने पालन केले तर छोट्या व गरीब कारागिरांच्या घरातील दीप कायम प्रज्जलित राहील व खन्या अर्थात भारत आत्मनिर्भरतेकडे मार्गीक्रमण करेल. यासाठी आवश्यकता आहे ती भारतीयांच्या संकल्प - समर्पण आणि सहयोगाची.

सागरतळातील दुर्मिळ खनिजे

लंडनच्या रॉयल सोसायटीच्या चॅलेंजर या सागरतळ मोहिमेमुळे खोल समुद्रतळ संशोधनास चालना मिळाली. त्यातून गेल्या दशकात मोठी माहिती उजेडात आली आहे. खोल सागरतळाशी असलेले खनीज साठे हे इतर जमिनीत असलेल्या खनीजसाठ्यांच्या सुमारे पाचपत्र अधिक आहेत. ही खनिजे अधिक समृद्धी आहेत. परंतु ही खनिजे तिथून काढणे अत्यंत कष्टाचे अणि खर्चिक आहे. कोबाल्ट, जस्त, मँगनीज, तांबे, तेसेच इतर दुर्मिळ खनिजांचे अफाट भांडार समुद्रतळाशी आहे. सागरतळाशी ही खनिजे तीन प्रकारांमध्ये आढळतात. बटाटाच्या आकाराचे बहुधातू गोटे किंवा गट्टे (पॉलीमेटालिक नोड्यूल) हा प्रकार समुद्रतळातील सपाटीवरीत भागात आढळतो. या नोड्यूल्समध्ये दुर्मिळ पृथ्वी घटक (रेर अर्थ एलिमेंट्स), कोबाल्ट, निकेल, तांबे, यट्रीयम, मॉलि�ब्डेनम, टंगस्टन वगैरे खनिज धातु मोठ्या प्रमाणात समाविष्ट असतात. दुसरा प्रकार, म्हणजे बहुधातू सल्फाइड्स हा सागरतळांमधील हायड्रोथर्मल व्हेटमच्या परिसरात आढळणारा प्रकार तांबे, शिसे, सोने, चांदीने समृद्ध आहे. तर कोबाल्टसमृद्ध फेरो मँगनीज क्रस्ट

हे तिसऱ्या प्रकारचे खनिज साठे समुद्रतळातील पर्वत परिसरातील खडकांवर आढळतात. सागरात आढळणाऱ्या बहुधातू गोट्यांमध्ये येट्रीयम, लंथायम, युरोपियम होलमियम, स्कॅनडीयम वगैरे १७ प्रकारचे दुर्मिळ खनिज प्रकार आढळतात. त्यांचा वापर उच्चतंत्रज्ञान विषयक उद्योगात मोठ्या प्रमाणात होतो. यांची संयुगे विद्युतउद्योग एक्स-रे, कॅमेराचे भिंग, हार्ड डिस्क ड्राइव, टीव्ही स्क्रीन न्यूक्लियर रिएक्टर्स, एलसीडी, लोहबुंबक, मोबाइल फोन आणि विद्युत वाहनांच्या बॅटरीच्या निर्मितीसाठी मोठ्या प्रमाणात वापरली जातात. आता समुद्रातील अशा अपासंपत्तीचा वेध घेऊन ती मिळविण्यासाठी अनेक देश इच्छुक आहेत. त्यासाठी आंतरराष्ट्रीय सीबेड ऑथारिटीने (आयएसए) भारतासह सात देशांना परवाने दिले आहेत त्यासाठी भारत सरकारद्वारे हिंदी महासागराच्या तळातील खोलवर दुर्मिळ खनिजे आणि धातूंचा शोध घेण्यासाठी सुमारे ९० मीटर लांबीचे जहाज भारतीय शिपयार्ड द्वारे बांधले जात आहे हे जहाज समुद्रात वैज्ञानिक सर्वेक्षण करील. (पूर्वार्ध)

गंगापूर-खुलताबादचा सर्वांगीण विकास करायचा असेल तर यंदा परिवर्तन करा - खा. शरद पवार

गंगापूर या संजय तुपे

गंगापूर खुलताबाद मतदारसंघात शेती, सिंचन, पर्यटन आदी प्रश्न प्राधान्यात मार्गी लावून मतदारसंघाचा सर्वांगीण विकास करायचा असेल तर येण्याचा निवडूकीत परिवर्तन घडवा असे आवाहन खा. शरद पवार यांनी केले गंगापूर-खुलताबाद विधानसभा मतदारसंघातेचे महाविकास आधारीचे गार्डवारी कॉर्प्रेश-शरदचंद्र पवार पक्षाचे अधिकृत उमदार सतीश भानुदासराव चव्हाण यांच्या प्रचारार्थ आज खा. शरद पवार यांनी आज गंगापूर शहात जाहील सभा अयोजित करायात आली आहे. याप्रसंगी बोलताना शरद पवार म्हणाले की, भाजपाच्या राजवर्ती शेतकऱ्याचे प्रश्न गंभीर आहेत. शेतमालाला भाव नाही. कवडीमोल भावाने शेतमाल आज विकावा लागतो. त्यामुळे शेतकरी अडचणीत आहे. पाच वर्षीं शेतकी आमधार्या मोठ्या प्रमाणात वाढल्या. आही ७५ हजार कोटीची कर्जमाफी केली. ही सेवेदारीला मोदी सरकारकडे नाही. पाच महिन्यांत १०० शेतकीला पाणी आत्महत्या केल्या मात्र सरकार त्याकडे लक्ष द्यायला तयार नाही, अशा

भाजपच्या हातून सत्ता काढून घेतली पाहिजे. असे आवाहन शरद पवार यांनी जनतेला केले. गंगापूर-खुलताबाद मतदारसंघात एकही प्रश्न गेल्या पधारा चव्हाणपासू भाजपाचा आमदार सोडू शकला नाही. गोदावरी

जवळ असून शेतकीला व पिण्यासाठी या तालुक्यात पाणी आले नाही, खोटी आश्वासने दिली जातात व फसवणीची घडवा गर्द्यावून लोकांनी मते मिळवली जातात हे इथे वारंवार घडत आले आहे. अशा शब्दात शरद पवार यांनी विद्यमान आमदार यांच्याका टीकास सोडले. आता या तालुक्याचा विकास करायचा असेल तर तुम्हाला परिवर्तन करावे लागेल. सतीश चव्हाण यांच्या मागे या निवडूकीत उभे राहावे लागेल, असे आवाहन त्यांनी उपस्थितीना केले. प्रारंभी उमेदवार आ. सतीश चव्हाण यांनी सभेत विजयी करायाचे आवाहन विद्यमान आमदार यांना या तालुक्याचे प्रश्न सोडविण्यात आलेले याप्रश्न शरद पवार केले. या मतदारसंघातील पाणी, सिंचन, शिक्षण, आरोग्य व अनेक सावंजनिक प्रश्न जैसे थे आहेतच. उलट प्रश्न

विवरणाचा तरुणांवर दडपाणीही कीरत आहे. ही दादागिरी सुप्रियत आणावी लागेल व तालुक्यात लोकांच्या दिवाचे विकासाचे राजकारण करावे लागेल यासाठी साथ द्या असे आवाहन त्यांनी केले. शिवसेना नेते चंद्रकांत द्यावे यांनी महाविकास आधारीतील नेत्यांनी एक दिलाने काम करून हा व्यापारी माणूस घरी बसवला

पाहिजे. उद्धव बाळासाहेब ठाकरे साहेबासोबत वाईट विग्रहाण्या भाजपला घडा शिकवावाच लागेल असे आवाहन केले. भूषणसिंह राजे होळकर यांनी देखील आमदार सतीश चव्हाण यांच्या मागे उभे राहण्याचे आवाहन केले. माजी मंत्री फौजिया खान, मा. खा. चंद्रकांत द्यावे, भूषणसिंह राजे होळकर, किंशोर पाटील, खोसरे छाया जाले अप्पासाहेब

बहुजन समाज पार्टीचे उमेदवार सुनील मारुती गायकवाड यांचा जोरात प्रचार सुरु

उरणच्या समस्या सोडवण्यासाठी निवडून देण्याचे सुनील गायकवाड यांचे आवाहन

उरण | विड्ल भाजपाचा असून उरण विधानसभा मतदारसंघात एकूण १४ उमेदवार निवडूकूक रिंगणात उभे आहेत. १४ उमेदवाराचा प्रचाराचा सुरु आहे. उरण विधानसभा मतदारसंघात बहुजन समाज पार्टी तरफे सुनील मारुती गायकवाड (चिन्ह हत्ती) हे निवडूकूल लढवत असून बहुजन समाज पार्टीचे सुनील गायकवाड हे प्रामाणिक एकनिष्ठ कटूर कार्यकर्त्तें असत्याते पक्षाचे तसेच विविध सामाजिक संस्था संघटनेचा त्यांना मोठ्या विविध विधानसभा मतदारसंघाचे अधिकृत उमेदवार सुनील मारुती गायकवाड यांनी जनतेला केले आहे.

प्रमाणात मदत केली आहे. उरण मधील विविध समस्या, प्रश्न विविध अनेकदा संप्रदायात त्यांनी के के ले आहे त. विविध समस्या सोडवण्यासाठी शासन दरबारी पाठपुरावा केला आहे. त्यामुळे जनेचा सुनील गायकवाड यांच्या प्रचाराला उत्तम प्रतिसाद मिळाला आहे. उरण मध्ये शैक्षणिक समस्या आहेत, आरोग्य समस्या आहेत, विकासाचे अनेक कामे प्रत्येकित आहेत त्या सोडवण्यासाठी मला बहुतात निवडून द्या असे आवाहन बहुजन समाज पार्टीचे उरण विधानसभा मतदारसंघाचे अधिकृत उमेदवार सुनील मारुती गायकवाड यांनी जनतेला केले आहे.

मोळी-शहांनी अवघा महाराष्ट्र लुटला मुलगी शिकली, प्रगती झाली आणि पंधराशे देऊन घरी बसवली, हा विकास आहे? - उद्धव ठाकरे

नोंदव (वृत्तसंस्था)

शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे पक्षाचे पक्षप्रमुख उद्धव ठाकरे यांनी शनिवारी पुन्हा एकदा पंतप्रधान नोंदव मोदी व केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा यांच्याकर तिखट हल्ला चढवता. नोंदव मोदी व अमित शहा यांनी अवघा महाराष्ट्र लुटला. त्यानंतर आता ते महाराष्ट्रात मते माणगण्यासाठी जागोजागी फिरत आहेत, असे ते म्हणालेत. मुलगी शिकली, प्रगती झाली आणि पंधराशे देऊन घरी बसवली, हा विकास आहे का? असा उपरोक्त टोलाही त्यांनी मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या नेतृत्वातील महायुती सरकारवर निशाणा साधाताना हाणला. उद्धव ठाकरे यांची शनिवारी नोंदेड जिल्हातील लोहा - कंधार विधानसभा मतदारसंघात सभा झाली. या सभेत त्यांनी भाजप महायुतीवर विवेषत: पंतप्रधान नोंदव मोदी व केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा यांच्याकर तिखट टीकी केली. ते म्हणाले, नोंदव मोदी व अमित शहा यांना आता महाराष्ट्राची आठवण झाली आहे. आता पार्थीत त्यांना महाराष्ट्र केवळ लुट्यासाठी आहे असे वाटत होते. पण आता महाराष्ट्रातील लोकांना मतदाराचा अधिकार आहे हे त्यांच्या लक्षात आले आहे. त्यानुसार आता ते इथे येऊन मतांचा जोगवा मागत आहेत. या लोकांनी महाराष्ट्राचे सर्व उद्योग लुटून

गुजरातला नेता आणि आता निर्लज्जणे महाराष्ट्राची मते मागता तुम्हाला काय वाटते? तुम्ही काही केले तरी चालले आणि महाराष्ट्र केविलांपाणाने मत देईल? ही लढाई केवळ उद्धव ठाकरे व शिवसेनेची नाही. आपल्याला सत्ता पाहिजे. पण हे सर्व केवळ महाविकास आधारीसाठी नाही तर येथील सर्वसामान्य जनतेसाठी आपल्याला सत्ता हवी आहे. उद्धव ठाकरे म्हणाले, भाजपने आता बोटी तो कटूरे असा नारा दिला आहे. कोण आहेत? जे काही कापणे आहेत ते तुमच्यासोबत सतेत बसलेले आहेत. त्यांनी माझ्या एका कायर्कर्त्यांचे केवळ फेसबुक पोस्ट टाकली म्हणून बोटे कापली. ज्यांनी माझ्या कायर्कर्त्यांची बोटे कापली, आपल्यांनी बोटे कापली अंधार पसरला आहे.

त्यांना आम्ही आता राजकारणात कापणार आहोत, असे उद्धव ठाकरे यावेळी माजी खासदार तथा अनित पवारांच्या राष्ट्रवादी कॉर्प्रेसचे उमेदवार प्रताप पाटील चिखलीकर यांना इशारा देत म्हणाले. चिखलीकर यांच्यावर ठाकरे गटाच्या एका कायर्कर्त्यांची बोटे छाटल्याचा आरोप आहे. मोदी येथे आले तर त्यांना हा माझा बोटे कापलेला कायर्कर्ता दाखवा. त्यांना विचारा कोण आहे हा? काय त्याचा गुहा? विरोधात पोस्ट टाकली म्हणून त्यांचे बोटे छाटाटा? त्यांने तर पोस्ट टाकली, मी तर तुमच्याविरोधात उद्यपणे बोलत आहे, असे ते म्हणाले. उद्धव ठाकरे यांनी यावेळी बोटे छाटलेल्या पीडित कायर्कर्त्याला आपल्याजवळ बोलावले. तसेच त्याला त्याच्यावर बोलेल्या प्रसंगाचा बदला मी स्वतः देणार, असा धीरेखाला शब्द त्याला दिला. यावेळी उपस्थितांनी मोठी घोषणाबाबी केली. उद्धव ठाकरे पुढे म्हणाले, आपलांत भाजपवर मादी व शहांची पोलादी पकड होती. पण आता त्यांची सर्वज्ञता - शू होत आहे. त्यांचे अनेक नेते आता या दोघाचे काहीवरी तालत नाही म्हणून भाजप सोडून जात आहेत. सर्वज्ञ आपल्याचा हातातील मशालीत्या च्याचा प्रकाश तर भाजपमध्ये केवळ काळा अंधार पसरला आहे.

बळीराजास भिकार्याची उपमा देता; बळीराजाच तुम्हाला तुमची योग्य जागा दाखविणार-डॉ. बाबासाहेब देशमुख बंधूचे स्वागत शिरभावी येथे शेकापची कॉर्नरसभा संपन्न; संविधान देऊन देशमुख बंधूचे स्वागत

भव्य कॉर्नरसभा संपन्न झाली. यावेळी व्यापकीठावर डॉ. अनिकेत देशमुख, मा. सभापती बाबासाहेब काटकर, डॉ. सुर्दर्शन घेंडे, प्रदीप मिसाळ, दत्तात्रेय चव्हाण यांच्यासाठे व शेतकरी कामगार पक्षाचे पदाधिकारी, कायर्कर्त्यांची मोठ्या संख्याने उपस्थित होते. यावेळी डॉ. बाबासाहेब देशमुख म्हणाले की, सांगोला मतदारसंघात अनेक विषय जागीवर्पूरक प्रलंबित तेव्हाचा आलेले आहे. गेल्या ५ वर्षांत सत्ता असूनही यांना पाणी तसेच सर्वे, शिक्षण आणि आरोग्याचा प्रश्न सोडवता आलेला नाही. सांगोला तालुक्याचा विकास करायचा आहे. म्हणून शेकापला मतदान कणे गरजेच आहे. सांगोला मतदार संघाचा सर्वांगीण विकास हेच माझे थेये असून हा मतदार संघ विकास करणी आणिकाळी आणि येथील समस्या सोडविण्यासाठी मी प्रयत्नशील आहे, अशी खाही त्यांनी दिली. यावेळी शिरभावी येथील मायापा व्होवाल यांनी